

מרגליות מדה כנגד מדה

"שכל מידותיו של הקב"ה - מדה כנגד מדה" (סנהדרין דף צ). "במדה שאדם מודד - בה מודדין לו" (סוטה דף ה).

1

בס"ד | גיליון 69
פרשת כי תשא
התשפ"ב

בפרשה ובדף היומי מתוך סדרת רב המכר "מדה כנגד מדה" בתנ"ך ובדברי חז"ל

מדה כנגד מדה - סיפור מגדולי ישראל

עברו כמה ימים ועדיין לא נרגע מהגניבה, אחיו שראה את טרדתו, אמר לו: "אני לא מבין מה הבהלה הגדולה, 3,000 שקל אינם מצדיקים את האבל הגדול שלך. ובכלל, אני יכול לדאוג להשיג לך תמורתם 3,000 שקל אחרים.

הרב ביטל את דבריו בהינף יד, כאמרו, לא זה הענין...

ילדיו של הרב פלמו, חדי העין, הבחינו, כי מיד כאשר נודע לרב על סכום הכסף שנגנב, לקח עט ודף והתחיל לחשב לעצמו חשבונות, בינו לבין עצמו ישב וחישב, כתב ומחק, ושוב כתב ומחק.

הם הכירו והבינו כי בוודאי מחשב את חשבונותיו, לראות אם היה בידו אי פעם סכום כסף שלא נהג בו ביושר, שמשום כך סיבב המסובב העליון את הגניבה. כך עברו כמה ימים, ועדיין בכל ערב הפנקס פתוח והיד רושמת, החשבון מתחיל מימים עברו, מיום עמדו על דעתו, אולי שם נעשה איזה מעשה שלא ביושר. אבל לא נמצא דבר!

עברו כמה ימים והפנקס נסגר בצער, מסיבה פשוטה, כי לא נמצאו השקלים הלא נקיים, שיצדיקו את דבר הגניבה. ומעתה התעלומה מתעצמת, "מה זאת עשה אלוקים לנו?"

חלפו שבועיים והרבנית הצדקנית שאלה: "האם עתה כבר ידוע לך מדוע נגנב הכסף?" הרב השיב בצער: "לא, עדיין אינני יודע את הסיבה".

כחודש לאחר הגניבה תקפו הרהורי תשובה את הגנב, והוא שלח את מי ששלח, להשיב את הגניבה, השליח השיב את הכסף במלואו, מתוך בקשת מחילה וחרטה גמורה.

באותו יום שהושב הכסף, נהרה על פניה רב שמחה רבתי "אין שמחה כהתרת הספיקות", והוא היה שרוי באושר עילאי. כאשר פגש את אחיו מיד סיפר לו בשמחה על הכסף המושב.

אחיו שמלכתחילה לא הבין על מה הצער הגדול, עתה, לא הבין עוד יותר על מה השמחה הגדולה הזו. ושאל: מדוע בתחילה כל כך נבהלת מהגניבה, ומדוע עכשיו שנמצא הכסף אתה כל כך שמח, וכי 3,000 שקל זה סיבה לעצב או לשמחה כה גדולה?!...

עיבתני כסף של אחרים אצלי, על כן, התעכב כספי אצל אחרים

הגרבי"צ שהיה בעת רצון, נאות לומר את רחשי לבו לאחיו: "כאשר הכסף נגנב לא הצטערתי כל כך על הכסף, כי כסף אינו סיבה להביא צער או אושר לאדם. אלא, אמרתי, אם הקב"ה קרא לגנב שיגנוב, אות הוא כי נהגתי שלא ביושר! (המשך בעמוד 3)

מדוע הצטער הגאון רבי בן ציון פלמן כשנגנב הכסף, ושמו כל כך כשהוחזר

שמות ל"ב א': "וַיִּרְא הָעָם כִּי בָשָׁשׁ...".

רש"י: "בושש - לשון איחור".

"סיפר בנו של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל מחבר ספרי "שלמי תודה". בחודש תמוז שנת תשס"ב, באישון לילה פרץ גנב לבית אבא, והפך את כל תכולת הבית עד שמצא את מבוקשו - ארנק של אמא שתחיה. שערב קודם לכן הונחו בתוכו כ-3,000 שקל, כשמצא את מבוקשו, יצא וברח לנפשו.

כהקדמה אומר לכם. אבא משום מה, בעולמו הטמיר לא פחד מכלום, לא היה לו מורא מגנבי לילה... מעולם לא הציע לעשות סורגים בחלונות [לפני שנים רבות נכנסו גנבים באמצע הלילה, והוא עדיין ישב ולמד. הגנב היה עם חפץ חד (סכין או מוט ברזל) ואמר לאבא תביא מיד את הכסף. אבא הרים את עיניו, וצעק עליו בקול רם: "מה אתה מפריע באמצע הלימוד?!" הגנב נבהל וברח... ובלילה שלמחרת, אבא המשיך ללמוד כרגיל ללא שום שינוי].

עם שחר כשבני הבית התעוררו, ראו שפני הבית אינם כתמול שלשום, ברור כי גנב הסתובב בלילה. חפשו ובדקו, ומצאו שמלבד הכסף, והשעון של הרב - שבו חישב את דרכיו ורגעיו, לא נגנב מאומה.

הרב שב מהתפילה, שמע על הגניבה, ונבהל מאוד: מה זאת עשה אלוקים לנו? בימים הראשונים מאוד הוטרד ונסער מהגניבה, ובדאגה סיפר כמה פעמים לבני הבית ולאחיו, על סכום הכסף שנגנב...

הדבר היה פלא, על מה ולמה חרד את כל החרדה הגדולה, כמובן 3,000 שקל אינו סכום של מה בכך, אבל עדיין אין הסכום הזה מצדיק את הדאגה הגדולה שהיתה עליו.

אחיו, איש החסד הרב ישראל ז"ל שהיה קשור אליו בלב ונפש, כאשר ליווה אותו לכולל ביום הגניבה, שמע מפי הרב על שאירע בבית באישון לילה, מיד הוריד את שעונו שלו - ומסרו לאחיו הרב. אבל לגבי הכסף הפטיר ואמר: "נו, ה' נתן וה' לקח"... הרב שמע בכאב ושתק כהרגלו.

מרגליות מדה כנגד מדה

"שכל מידותיו של הקב"ה - מדה כנגד מדה" (סנהדרין דף צ.א). "במדה שאדם מודד - בה מודדין לו" (סוטה דף ח.ה).

בס"ד | גיליון 69
פרשת כי תשא
התשפ"ב

בפרשה ובדף היומי מתוך סדרת רב המכר "מדה כנגד מדה" בתנ"ך ובדברי חז"ל

העונש עד דור רביעי

שמות ל"ד ז': "נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחסאָה וְנָקָה לֹא יִנָּקָה פֶּקֶד עֵוֹן אָבוֹת עַל בְּנֵים וְעַל בְּנֵי בָנִים עַל שְׁלֹשִׁים וְעַל רִבְעִים".

וברש"י ד"ה ועל רבעים: "דור רביעי...". "דור רביעי" הוא מדה כנגד מדה. מאחר שרחמי האב על הבן, אינם אלא עד דור רביעי בלבד, לפיכך העונש אף הוא אינו אלא עד דור רביעי, שהרי עד כאן רחמי האב על הבן.

(דברי בינה הובא בפניני התורה, שמות עמוד ק"ס)

המקלל את עצמו, הקללה היא רודפת אחר אותו אדם – שמתקיימת בו ונשלמת בו אותה קללה

שמות ל"ב ל"ב: "וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתֶם וְאִם אֵין מַחְנִי נָא מִסַּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ".

"... תלת אינון דגרמין ביש לגרמיהו תרין בהאי עלמא וחד בעלמא אחרא ואלין אינון מאן דלייט גרמיה דתנינן חד ממנא אתפקד קמיה דב"נ ובשעתא דלייט גרמיה ההוא ב"נ, האי ממנא ושבעין אחרנין דממנן תחותיה נטלין ההיא מלה ואמרי אמן וסלקי לה לעילא ודיינין לה ואיהו רדיף אבתריה עד דעביד ליה ואשלים ליה ההוא מלה, מאן לן רב ממשא דאמר (שמות ל"ב ל"ב): 'ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת' ואמר לצורך ואף על גב דקודשא בריך הוא עביד רעותיה עם כל דא לא אשתזיב מעונשא והא אתמר דלא אדכר בפרשת ואתה תצוה ואתמחי מתמן, והא אוקמוה מאן לן רב מדוד מלכא דאמר (תהלים ל"ט ב'): 'אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי', מאי 'בעוד רשע לנגדי' ההוא ממנא דאתפקד על דא ונטיל ההיא מלה לאבאשא ליה לב"נ...".

תרגום: שלושה הם הגורמים רעה לעצמם, שנים בעולם הזה ואחד בעולם הבא. ואלו הם: המקלל את עצמו. ששינו: ממונה אחד מופקד על האדם, ובשעה שהוא מקלל את עצמו, אותו ממונה ושבעים אחרים הממונים תחתיו, לוקחים את הקללה ואומרים אמן, ומעלים אותה למעלה, ודנים את המקלל [אם הוא ראוי שתחול עליו הקללה. ואם נפסק שהוא ראוי] היא רודפת אחר אותו אדם – שמתקיימת בו ונשלמת בו אותה קללה. מי לנו גדול ממשא שאמר 'ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת', ואמר כך לצורך, ואף על פי שהקב"ה עשה רצונו, עם כל זה לא ניצל מעונש, וכבר נאמר שלא נזכר שמו של משה בפרשת ואתה תצוה, ונמחה משם. וכבר העמידהו מי לנו גדול מדוד המלך, שאמר: 'אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי' (תהלים ל"ט ב'). מהו 'בעוד רשע לנגדי'? הוא אותו הממונה המופקד על כך, והוא נוטל אותה קללה להרע לאדם...

(זוהר הקדוש פינחס דף רמו.)

המרחם אף על מי שאינו ראוי - גם ה' יתן לו יותר ממה שראוי

שמות ל"ג י"ט: "וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶעֱבִיר כָּל טוֹבִי עַל פְּנֵיךָ וְקָרָאתִי בְּשֵׁם ה' לְפָנֶיךָ וְחִנֵּיתִי אֶת אֲשֶׁר אַחֲוֹן וְרַחַמְתִּי אֶת אֲרָחִים".

"מי שדרכו לרחם לרעים ולטובים ואינו מבחין [אע"פ שאינו מחוייב לרחם על הרעים], ממדת קונו יש בו, דכתיב: 'וחנותי את אשר אחון' אף על פי שאינו כדאי, 'ורחמתי את אשר ארחם' אף על פי שאינו הגון (ברכות דף ז.ז). ובמדה שאדם מודד, מודדין לו (סוטה דף ת.ח), גם ה' יתן הטוב לו יותר ממה שראוי (רק שיזהר לא יסייע לעוברי עבירה ולא יתן יד לפושעים)".

(יעלזו חסידים עמוד של"ח)

וחנותי את אשר אחון, כלומר הנני נוהג מדה כנגד מדה, אומר ה' ית': 'וחנותי את אשר' אומר תמיד לחבירו: 'אחון', 'ורחמתי את אשר' אומר תמיד 'ארחם'.

(רזין דאורייתא)

החוטאים בשפתים – נענשו בשפתים

שמות ל"ב כ': "וַיִּקַּח אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ וַיִּטְחֵן עַד אֲשֶׁר דָּק וַיִּזְרַק עַל פְּנֵי הַמַּיִם וַיִּשְׂקֵךְ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

"... ראה משה את שבט לוי שלא נשתתף עמהם ונתגבר בכחו ולקח את העגל ושרפו באש וכתתו כעפר ארץ וזרקו על פני המים, שנאמר: 'ויקח את העגל אשר עשו וישרף באש ויטחן עד אשר דק לעפר ויזר על פני המים וישק את בני ישראל' והיה משקה את ישראל, וכל מי שנשק את העגל היו שפתותיו נתפשות מהזהב ושבט לוי היו הורגים אותו".

(פרקי דרבי אליעזר פרק מ"ד)

מרגליות מדה כנגד מדה

"שכל מידותיו של הקב"ה - מדה כנגד מדה" (סנהדרין דף צ.א). "במדה שאדם מודד - בה מודדין לו" (סוטה דף ח.א)

3

בס"ד | גיליון 69
פרשת כי תשא
התשפ"ב

בפרשה ובדף היומי מתוך סדרת רב המכר "מדה כנגד מדה" בתנ"ך ובדברי חז"ל

מדה כנגד מדה בדף

גילוי סוד בעוה"ב עבור התקטנות בעוה"ז

חגיגה דף יד: "... ורב נחמן בר יצחק אמר: 'אשר קמטו' - לברכה הוא דכתיב, אלו תלמידי חכמים שמקמטין (מקטינים ומכווצים) עצמן על דברי תורה בעולם הזה, הקדוש ברוך הוא מגלה להם סוד לעולם הבא, שנאמר: נהר יוצק יסודם".

פירוש: תלמידי חכמים שמרוב ענותנותם מקטינים עצמם בעוה"ז ומשימים עצמם כמי שאינם יודעים, **מדה כנגד מדה**, יזכו להגדלה ולשפע ידיעה בעוה"ב.

★★★

"דחיקת רגלי שכינה" על עבירה בستر

דף טז: "... כדרבי יצחק. דאמר רבי יצחק: כל העובר עבירה בستر כאילו דוחק רגלי שכינה, שנאמר: כה אמר ה' השמים כסאי והארץ הדם רגלי".

כל העובר עבירה בستر כאילו דוחק רגלי שכינה: "נראה לי בס"ד כי העובר עבירה בستر הרי זה גונב דעת הבריות, שמראה עצמו לפנייהם שהוא צדיק והוא איש רשע, וכיון שגונב דעת הבריות גורם שגם הקליפה תעיז לגנוב משפע הקדושה יותר מדאי **מדה כנגד מדה**..."

(בן יהוידע)

מדוע זכה משה שדבר ה' אליו פנים אל פנים

שמות ל"ג י"א: "וַדַּבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה פָּנִים אֶל פָּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְנִשָּׁב אֶל הַמַּחֲנֶה וּמִשְׁרָתוֹ יְהוֹשֵׁעַ בֶּן נֹון וְעַד לֹא יִמַּשׁ מִתּוֹךְ הָאֵהָל".

מאחר שמשה רבינו הקטין את עצמו בשיא הענווה, לפיכך גם הקב"ה כביכול הקטין אורו - "ודיבר ה' אל משה פנים אל פנים" - שהרי: כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם. וזהו שאמר: "כאשר ידבר איש אל רעהו".

(בעל שם טוב)

(המשך מעמוד 1) חישבתי את כל הכסף שבא לידי, ולא מצאתי אי-פעם כסף שלא נהגתי בו ביושר. וכך גדל צערי, שכנראה שיש איזה כסף שנהגתי בו שלא ביושר ואינני יודע מהו, ועל זה בודאי שיש לדאוג ולהצטער!

נכון, שבמהלך החישובים, מצאתי שהיתה תקופה שהמצב הכספי בבית היה דחוק במיוחד, ובאותם ימים לא נתתי מיד את המעשר כספים, אלא לקחתי את המעשרות בהלוואה לעצמי, עד שבעזר ה' השיגה ידי ופרעתי את החוב של המעשרות.

ובאמת הסכום של המעשרות מהימים ההם היו כ-3,000 שקל, אבל עדיין לא הבנתי האם זה הכסף שנהגתי בו שלא ביושר, כי זו לא סיבה שישגב הכסף לצמיתות, שהרי בסוף פרעתי את החוב לעניים והפרשתי את המעשר כספים שנטלתי בהלוואה.

אבל עתה לאחר שהכסף חזר הבנתי הכל, הכסף נגנב כיון שלא נתתי מיד את המעשרות, אבל כיון שסוף סוף כן פרעתי את החוב לעניים, ממילא גם הכסף חזר אלי, כאשר תקפו הרהורי תשובה לגנב והחזיר את הכסף. ועתה שנפשטו כל הספקות, אין שמחה כהתרת הספקות...

(ווי העמודים אדר א' התשל"ו, עמוד ק"ט)

מהי מדת הרחמים הכלולה במדת האמת

שמות ל"ד ו': "וַיַּעֲבֹר ה' עַל פְּנֵי וַיִּקְרָא ה' אֶל רַחֲמֵי וַחֲנוּן אֶרֶץ אֲפִים וְרַב חֶסֶד וְאֶמֶת".

פעם אחת בא לפני הרבי ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע איש אחד לבוש בגדי לבנים ומתראה כרב וצדיק, אבל הרבי ר' מאיר'ל הכיר בו שתוכו אינו כבדו ובפנימיותו הוא איש חוטא ונפגם... ופתח והקשה: כתיב בשלש עשרה מדות של הקב"ה מדת 'ואמת', ולפלא היא - היאך מונה בתוך י"ג מידותיו של רחמים מדת 'אמת', אשר היא אינה מצד הרחמים כי אם מצד הדין הגמור, כי לפי מדת אמת צריכין לעשות כל מצוה באמת ובתמים, וכל עבודתינו צריכה להיות באמת בלי שום פניה, דאם לא כן שקר הוא, ואם יתנהג עמנו הקב"ה במדת האמת, אם כן זו היא מדת הדין גמורה?

אלא - הסביר הרבי - כשהקב"ה רואה אדם שעושה את עצמו לצדיק גמור, ולובש בגדי שיראין... עד שכל רואיו סוברים כי איש צדיק תמים הוא, הנה מן היושר היה שהקב"ה ידקדק עמו כחוט השערה כאשר הוא מדקדק עם כל הצדיקים (יבמות דף קכא:), אולם רחום וחנון הוא השי"ת, על כן מתנהג עמו רק כפי האמת כאשר הוא, כי השי"ת יודע מחשבות בני אדם ורואה בפנימיותו כי באמת איש פשוט הוא, ועל כן מתנהג עמו כפי שמתנהג עם סתם בני אדם, וזו היא מדת הרחמים אם מתנהג במדת האמת...

(דברי מאיר)

קשר כנגד קשר

שמות ל"ג כ"ג: "וַהֲסֹרְתִי אֶת כְּפֵי וַרְאִיתְךָ אֶת אַחֲרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרְאוּ".

ברש"י ד"ה וראית את אחורי: "הראהו קשר של תפילין". מאחר שמשה רבינו ע"ה היה דבוק בו ית' תמיד בקשר של קיימא, לפיכך זכה לראות קשר של תפילין למעלה, מדה כנגד מדה.

(שם משמואל)

מרגליות מדה כנגד מדה

"שכל מידותיו של הקב"ה - מדה כנגד מדה" (סנהדרין דף צ.א). "במדה שאדם מודד - בה מודדין לו" (סוטה דף ח.א)

בפרשה ובדף היומי מתוך סדרת רב המכר "מדה כנגד מדה" בתנ"ך ובדברי חז"ל

משה רבינו ברח מההתעשרות כדי להתעסק במצוות – זכה והעשיר אותו הקב"ה

שמות ל"ד א': וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה פָּסַל לְךָ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים פְּרָאשִׁימִים וְכַתְּבֵתִי עַל הַלַּחַת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלַּחַת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ. דור המדבר התברכו בעשירות מופלגת. ביזת הים וביזת מצרים העשירו את אותו הדור, עד כדי שאמרו חז"ל במסכת בכורות (דף ה:): "אין לך כל אחד ואחד מישראל שלא היו עמו תשעים חמורים לובים טעונים מכספה וזהבה של מצרים".

אולם היה אחד שלא התעשר כלל וכלל מאותם הביזות. היה זה משה רבינו. בשעת יציאת מצרים הוא היה עסוק בהעלאת עצמותיו של יוסף, כפי שמופיע בתחילת פרשת בשלח "וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ" (שמות י"ג ט). עליו דרשו חכמים (בסוטה דף ג.א) את הפסוק (משלי י' ח) "חָכֵם לֵב יִקַּח מִצְוֹת", שכל ישראל כולן נתעסקו בביזה והוא נתעסק במצוות.

העיסוק בעצמותיו של יוסף מנע ממנו את העושר שהיה נחלת כולם. מה עשה הקב"ה? הקב"ה העשיר אותו ממקום אחר לגמרי! פסולתן של הלוחות השניים שנעשו ע"י משה הם שהעשירו אותו, כפי שדרשו חז"ל במס' נדרים (דף לח.א) "אמר רבי חמא בר' חנינא: לא העשיר משה אלא מפסולתן של לוחות, שנאמר: פסול לך שני לוחות אבנים כראשונים, פסולתן שלך היא".

חז"ל עמדו על דיוק הלשון בפסוק שנאמר למשה אודות הלוחות השניים - פָּסַל לְךָ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים פְּרָאשִׁימִים (ל"ד א') - ומכך שנאמר "פסול לך, ולא - עשה לך, דרשו חכמים כי מה שנשאר מהאבנים ("הפסולת") לאחר שחצב מהן משה את הלוחות היה שלו (ראה שיטמ"ק בנדרים שם, ובמהרש"א שם בא"א). הלוחות היו עשויות מאבן יקרה מאוד - סנפירינון (אבן ספיר) שמה, וכשמשו בא לעשות את הלוחות השניים, אזי בדרך נס ברא לו הקב"ה מחצב של אותה האבן בתוך אהל, ממנה הוא חצב את הלוחות, ומשייריה הוא התעשר (ראה ויקרא רבה ל"ב ב'). וכך אמרו חכמים במדרש (רבה שמות מ"ו ב'): פסול לך, הפסולת שלך. משם העשיר משה. אמר הקב"ה: דין הוא שיטול אותן פסולת משה. למה? אלא, ישראל שלא נתעסקו במצוות, נתתי להן כל טוב ארץ מצרים, שנאמר (שמות י"ב ל"ו): "וה' נתן את חן העם, והעשירו, ומשה שעסק בעצמותיו של יוסף, היא עניי? אתן לו את הפסולת שיעשיר."

(ע"פ הבאר יוסף)

כפי אשר יכין אדם עצמו להשפעת הקדושה ישיג

שמות ל"ג א': וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה פְּנִים אֶל פְּנִים כְּאִשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְשָׁב אֶל הַמַּחֲנֶה וּמְשַׁרְתּוֹ הַיּוֹשֵׁעַ בֶּן נּוּן נָעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֵהָל.

ודיבר ה' וגו' פנים אל פנים: "הכוונה בזה הוא כפי שיעור ההכנה שהיה עושה משה להקבלת פני שכינה, לאותו שיעור תהיה ההשגה מפנים העליונים, כי כפי אשר יכין אדם עצמו להשפעת הקדושה ישיג, ואומרו כאשר ידבר איש אל רעהו, יתבאר לדרכנו על דרך אומרו (משלי כ"ז ט) 'כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם', פירוש, כי הלבבות ישכילו בנעלם אם לאהוב אם לשנוא כי כפי אשר יכין האדם לבו לאהוב חבירו כמו כן יתבונן לב חברו לאהוב אותו, והוא אומרו כאשר ידבר איש אל רעהו שלא יאהבהו אם לא יכין לבו להיות גם הוא רעהו כמו כן דבר ה' פנים אל פנים, ומעתה יבחין אדם מה הוא עם קונו אם לבבו יתאוה ויחשוק בה' ובעבודתו, הנה זה סימן כי ה' אהבו".

(אור החיים הקדוש)

לרפואה שלמה: **בן ציון בן חיה** ★ לעילוי נשמת: הר"ר ברוך בן יוסף ז"ל

הנצחות, הקדשות ופרטים על הספרים 054-251-0336 קו אמריקאי: 646-340-5403

WEB: WWW.TORAH24-7.COM/SEFORIM-HEBREW EMAIL: ap@torah24-7.com

